

PROŠNJA ZA POJASNILO GLEDE DAVČNE OBRAVNAVE IZPLAČILA ODPRAVNINE OB DELNI UPOKOJITVI

Pojasnilo DURS, št. 4210-30951/2011-2, 9. 12. 2011

Prejeli smo vprašanje zavezanca v zvezi z davčno obravnavo izplačila odpravnine ob upokojitvi. V dopisu zavezanec navaja, da je delavec na podlagi 93. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-1 (Uradni list RS, št. 109/06 s spremembami) pridobil pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega in pravico do delne invalidske pokojnine. Delodajalec želi delavcu, skladno z določili 132. člena Zakona o delovnih razmerjih – ZDR (Uradni list RS, št. 42/02 in 103/07), izplačati sorazmerni del odpravnine ob upokojitvi. Zavezanec sprašuje, kako je treba davčno obravnavati izplačano odpravnino.

V nadaljevanju pojasnujemo:

Odpravnina izplačana ob pridobitvi pravice do delne invalidske pokojnine, po 93. členu ZPIZ-1, se v celoti všteva v dohodek iz delovnega razmerja, od katerega je treba obračunati in plačati akontacijo dohodnine in prispevke za socialno varnost.

Medsebojne pravice in obveznosti delavcev in delodajalcev urejajo predpisi o delovnih razmerjih, na podlagi katerih se ugotavlja tudi upravičenost delavca do odpravnine ob upokojitvi in višina te odpravnine. Skladno s prvim odstavkom 132. člena ZDR delavcu, ki se upokoji, ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi pripada odpravnina v višini dveh povprečnih mesečnih plač v Republiki Sloveniji za pretekle tri mesece oziroma v višini dveh povprečnih mesečnih plač delavca za pretekle tri mesece, če je to za delavca ugodneje.

Skladno s tretjim odstavkom 132. člena ZDR ima delavec, ki se delno upokoji, pri delodajalcu, pri katerem mu je prenehala pogodba o zaposlitvi in je sklenil novo za krajši delovni čas, pravico do odpravnine v sorazmernem delu. Delavec ima pravico do odpravnine sorazmerno delovnemu času, za katerega je bila sklenjena pogodba o zaposlitvi, razen v primerih, ko delavec dela krajši delovni čas v skladu s 66. členom ZDR. Določba 66. člena ZDR se nanaša tudi na delavce, ki delajo krajši delovni čas od polnega z odmero delne invalidske pokojnine zavarovanca, pri katerem je nastala III. kategorija invalidnosti in kljub morebitni poklicni rehabilitaciji ni več zmožen za delo s polnim delovnim časom (93. člen ZPIZ-1).

Določba tretjega odstavka 132. člena ZDR se nanaša na delavce oziroma zavarovance, ki izpolnjujejo pogoje za pridobitev starostne pokojnine in se odločijo ostati zaposleni za največ polovico polnega delovnega časa. Navedeno je pojasnjeno tudi v [stališču Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve \(v nadaljevanju MDDSZ\) in je povzeto v nadaljevanju](#).

Po pojasnilu MDDSZ pravice do delne invalidske pokojnine ni mogoče enačiti s pravico do delne pokojnine, kljub podobnemu poimenovanju, saj se delno lahko upokoji le tisti delavec oz. zavarovanec, ki izpolnjuje pogoje za pridobitev starostne pokojnine in, ki se naknadno odloči ostati zaposlen oziroma se ponovno zaposli z največ polovico polnega delovnega časa. Upoštevajoč navedeno, lahko delavec, ki je uveljavil pravico do delne invalidske pokojnine, ob upokojitvi uveljavi pravico do odpravnine pod pogoji in do višine, kot delavec, ki dela polni delovni čas.

Iz pojasnila MDDSZ izhaja, da delavcu, ki je uveljavil pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega in pravico do delne invalidske pokojnine, ne pripada sorazmeren del odpravnine. Glede na navedeno, se odpravnina, izplačana ob pridobitvi pravice do delne invalidske pokojnine po 93. členu ZPIZ-1, v celoti všteva v dohodek iz delovnega razmerja, od katerega je treba obračunati in plačati akontacijo dohodnine in prispevke za socialno varnost.

Odpravnina ob dokončni upokojitvi delavca, ki ima pravico do delne invalidske pokojnine po 93. členu ZPIZ-1, pa se davčno obravnava skladno s 7. točko prvega odstavka 44. člena Zakona o dohodnini – ZDoh-2 (Uradni list RS, št. 13/11 UPB7), ki določa da se v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja ne všteva odpravnina ob upokojitvi, do višine, ki jo določi vlada. Odpravnina ob upokojitvi se po 10. členu Uredbe o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja – Uredba (Uradni list RS, št. 140/06 s spremembami) do višine 4.063 eurov ne všteva v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja.